

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

III. De Irregularitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

7. *C. Relatum 12. de Testament. quoad bona tamen patrimonialia Ecclesiis agrè cedit Fiscus Secularis. Imò, ubi clerici de beneficalibus liberè disponunt ac testantur ex consuetudine, etiam hujusmodi bona, quod ibi instar patrimonium censeantur, fisco Seculari cedere, præter alios notant Sanchez Lib. 2. Moral. cap. 20. n. 25. & Oliva de Foro Eccles. p. 2. q. 8. n. 21.*

ARTICULUS III.
De Irregularitate,
SUMMARIUM.

34. *Definitio Irregularitatis:*
35. *Qua Jure Ecclesiastico:*
36. *Non etiam Civilis, Naturali aut Divinò imponitur.*
37. *Differt à Censuris ac Depositione:*
38. *Oriturque vel ex defectu, vel ex delicto,*
39. *Non solum veniali aut merè inter-nò:*
40. *Sed externò etiam occultò.*
41. *Ea non contrahitur in dubio, an alicui Jure sit annexa.*
42. *Contrahitur à dubitante, an homicidij causa ipse, vel alius sit.*
43. *Non contrahitur à celebrante in dubio de contracta censura,*
44. *Vel commissa mutilatione,*
45. *Et ipsò homicidiò, cum id secretum ignoratur.*
46. *Contrahitur ab ignorante, eam delicto Jure annexam.*
47. *Irregularitas impedit licitam susceptionem ordinis,*
48. *Usurque sive exercitium suscepti,*
49. *Et affectuionem beneficij Ecclesiastici.*

50. *Aliquando lapsu temporis, aliquando Religioni professione,*
51. *Vel superioris Regularis dispensatione tollitur.*
52. *Semper Papa, & Aliquando Episcopi dispensatione aboletur.*

NOnò, Irregularitas, quæ sic vocatur, quòd deviatio sit à Regula, à præfiscis Ecclesiæ PP. constituta pro iis, qui ad sacra ministeria admittuntur: estque Impedimentum Canonicum directè & primariò impediens Ordinum susceptionem, & in consequentiam ac secundariò susceptorum usum, Sylvester V. *Irregularitas*, n. 1. Navarrus *Manual. cap. 27. n. 191.* Covarruvias in *Clement. Si furiosus*, p. 1. pr. n. 1. & Suarez de *Censur. disp. 40. f. 1. n. 1. & 2.*
Dico, *Canonicum*, Imprimis; quia non ab homine sive per judicis sententiam; sed à solo Jure, *c. Is qui 18. pr. de Sent. excom. in 6.* eoque non particulari v.g. statuto dioccesano, sed comuni irregularitates omnes sunt constitutæ, *citt. Covarr. n. 3. Suarez f. 4. à n. 8. & Laiman Lib. 1. tract. f. cap. 1. n. 5.* Deinde; quia irregularitates omnes proditæ sunt Jure Ecclesiastico, non Civili; quia istius Conditiones de sacrorum Ordinum susceptione, usque, tanquam spiritualibus, disponendi non habent potestatem, *c. Decernimus 2. c. Quanto 3. de Judiciis, c. Si judex 12. ibi, Quia de re Ecclesiastica & spiritualis est, de Sent. excom. in 6.* Neque Naturali; quia ex isto orta sacre Ordinationis & ministerii impedimenta, ut amentia, defectus membrorum necessariorum, Ordinum quidem incapacitates, non etiam irregularitates propriè sunt; quòd hæc capacitatem in persona supponant. Neque etiam Divinò, cum; quia omnium, quæ defacto sunt, irregularitatum nulla hoc Jure est constituta; tum verò; quia, licet ad

fiēt ad Ordinationis, non honestatem duntaxat, sed valorem quoque exigatur; ut suscipiens baptizatus & mas sit: sexus tamen istius & Baptismi defectus illius incapacitas potius, quàm irregularitas est; cum ista, ut dictum, in irregulari capacitate supponat. Unde

37. Patet Irregularitatis differentia ab Excommunicatione & Suspensione, partim; quia illa non semper pœna: & quando talis est, non medicinalis, sed vindictiva & ex se perpetua est: partim verò; quia excommunicatio non impedit Ordinum susceptionem, quatenus talis, & potestatis conficiendi Sacramentum Eucharistiae, aut istius confessionem ministrandi collatio: sed quatenus quædam cum fidelibus communicatio est: suspensio autem, uti & Depositiō, per se & directè Ordinum usum: non ipsam Susceptionem impedit, & in laicum non cadit, Laiman *cap. 1. cit. n. 1.* & Palao *Tract. 29. disp. 6. p. 1. n. 2.*

38. Porro Irregularitates variae sunt: & earum quædam oriuntur ex defectu Ætatis, Natalium, Libertatis, corporis vel animi, Sacramenti vel potius significationis Sacramenti matrimonii, quarum *Lib. 1. Tit. 14.* & à *Tit. 17.* perfectæ Lenitatis Christianæ, cuius supra *Tit. 12. à n. 10.* dedi: & aliquando famæ sive læsæ existimationis, cuius §. *sequenti* dabo explicationem. Aliæ verò ex delicto, quæ omnes hęc librò, & ex iteratione Baptismi *Tit. 9. à n. 17.* ex Hæresi & Apostasia, *Tit. 7. à n. 66.* ex homicidio vel mutilatione injusta, directè & indirectè voluntaria, *Tit. 12. à n. 48.* ex Ordinis furtivè & ante legitimam ætatem suscepti exercitio orta, *Tit. 29. à n. 3.* & *Tit. 30. n. 5.* sunt declarata.

Rursum irregularitas, tam ex defectu quàm ex delicto proveniens, alia Totalis est, & alia Partialis: quarum illa & pro-

priè dicta irregularitas cujuscunque Ordinis susceptione & susceptorum omni usu: ista verò Ordinum usu seu ministerio aliquò, vel solò ascensu ad superiores privat: licet in jam susceptis ministrare non prohibeat, Laiman *cap. 1. cit. n. 7.* & Palao *p. 1. cit. n. 3.*

De irregularitatibus ex delicto ortis 39. fati convenit inter DD. Primò, earum nullam contrahi, quando ejusmodi delictum ex quacunque causa solum venialiter est peccaminosum; cum verisimile non sit, aliquem à sacrorum Ordinum susceptione & usu ob venialem duntaxat culpam removeri; quia pœna gravissima, qualis ea remotio est, ut proportionata culpæ sit, utique culpam gravem requirit, Sotus *Lib. 5. de Justit. q. 1. art. 9. cit.* Navarrus *n. 252.* & Suarez *f. 3. n. 17.*

Convenit inter eos secundò, eas non contrahi ob delictum merè internum; quia Ecclesiæ potestas exterior, quæ irregularitates constituta sunt, sicut de internis actibus non judicat, *c. Sicut 33. & c. Tua nos 34. de Simonia:* sic pœnam etiam non imponit delictis merè internis, *can. Cogitationis 4. dist. 1. de Pœnit.* S. Thomas *1. 2. q. 20. art. 5. cit.* Sotus *art. 9.* Covarruvias *n. 4.* & Suarez *n. 6.* ferè exigentes actum externum consummatum, saltem secundum proprietatem verborum Canonis, quò irregularitas est constituta.

Convenit tertio, eas incurri per actum externum etiam occultum; cum id apertè supponatur à Trident. *Sess. 24. cap. 6. de Ref.* Episcopis concedente facultatem dispensandi in irregularitatibus, ortis ex delicto occulto, & desumitur ex *c. Nisi cum pridem 10. V. Nos tamen, de Renuntiat. & c. fin.* junctâ Glossâ *V. Homicidij, de Temp. Ordinat.* Ratio est; quia delicta externa, quantumvis occulta Ecclesiæ, aliquid decernentis, & pœnam ipsò factò incurrendam imponentis, judicio subji-

ciuntur,

ciuntur, *citr.* Navarrus *n.* 194. Covarruvias *p.* 2. § 3. *n.* 4. & Suarez *f.* 3. *n.* 21.

41. Dubium autem & dissensio est, an contrahantur actu, de quo dubium est, an irregularitati obnoxius sit. Qua in re plurimum interest, an Juris aut facti dubium sit; cum de Jure, sive an actui seu delicto à se commisso irregularitas Jure imposita sit, dubitantem, irregularem se reputare & pro tali gerere in neutro foro teneri, cum Covarruvia *p.* 1. *cit.* *pr.* *n.* 3. tradant Molina *Tract.* 3. *de J. & J. disp.* 67. *n.* 5. Avila *p.* 7. *disp.* 2. *dub.* 4. *cit.* Suarez *f.* 5. *n.* 4. & Sanchez *Lib.* 1. *Moral. cap.* 10. *n.* 42. Ratio est; quia irregularitas non contrahitur, præterquam in casibus Jure expressis, *c.* *Is cui & pr. cit.* Jure autem expressa non est de delicto, cui an irregularitas Jure imposita sit, post diligentem investigationem dubium manet.

42. De facto autem, sive an homicidium ex vulnere à se, vel ab alio inflicto, vel imperitiâ chirurgi, aut vulnerati culpâ: an abortus ex suo consilio, aut pharmaco oblato à se, vel aliâ causâ secutus sit, ambigentem pro irregulari se gerere & à Missarum celebratione abstinere teneri, perspicuè decisum est. *Ad audientiam* 12. *c.* *Significasti* 18. & *c.* *Petrio* 24. *de Homicidio.* Cui decisioni Panormit. *in c.* *Ad audientiam cit.* *n.* 2. Sylvester *V. Dubium*, *q.* 4. *n.* 7. Covarruv. *n.* 3. *cit.* Hurtad. *de Irregularit. difficult.* 4. *in fine*, in quibusvis dubiis facti aliorum criminum irregularitati obnoxiorum locum esse, factis probabiliter aiunt; quod nitatur expressâ ratione ac principio, In dubiis tutiorem partem eligendam: quæ cum omnibus delictis communia sint, de cujuscunque facto ita ambigentem, irregularem se existimare & à Missarum celebratione abstinere teneri, volunt. Sed verisimilibus de aliorum delictorum facto ambigentem ad hoc teneri, cum Navarro *in*

can. Si quis 4. *dist.* 7. *de Penit. n.* 41. negant *citr.* Suarez *f.* 6. *n.* 8. & 13. Avila *dub.* 5. *concl.* 2. Sanchez *cap.* 10. *n.* 48. & Barbosa *in c.* *Ad audientiam cit.* *n.* 2. cum; quod de debito facti solius homicidii id Jure expressum; atque idcirco locus sit Regula, *c.* *Is qui cit.* tum verb; quod *cc. cit.* decisio ultra casum expressum trahenda non sit; cum exorbitet à Regula Juris communis, reum in dubio absolvendum, *c.* *Unico, ut benef. sine diminut.* & benigniorem interpretationem præferendam statuentis in penalibus, *Reg. In penis* 49. *in 6.* præsertim in irregularitatibus: quas in casibus duntaxat expressis contrahi, Regula est Juris explorati, *c.* *Is qui cit.* Neque adversatur ratio seu principium, cui innititur decisio *cc. cit.* in dubio tutiora amplectenda, optimū consilium; at non generale & in omni materia, sed vi decisionis trium *cc. cit.* in homicidio necessariò observandum præceptum est, ut cum DD. *citr.* tradit Pirrhing *ad hanc Rubr. n.* 60. Unde DD. *citr.*

Irregularem non esse inferunt Primò eum, qui celebrat in dubio de contracta excommunicatione; quia tali celebratione irregularitatem incurri, ullo Jure non expressum: imò *c.* *Apostolica* 9. *de Cleric. excom. ministr.* clericus ob celebrationem irregularis solùm aseritur, si ejus de illa contracta ignorantia crassa sit ac supina, minime obscuro argumentò, eum, qui post adhibitam debitam diligentiam de censura contracta hæret dubius, eamque inculpabiliter ignorat, celebratione non fieri irregularem, *citr.* Suarez *f.* 5. *n.* 13. & 19. Sanchez *n.* 55. & Palao *disp.* 6. *p.* 3. *n.* 10. Secundò, celebrantem in dubio de facta mutilatione; quia *cc. cit.* decisio exprimit solùm homicidium, ad quod mutilatio quidem via: sed revera homicidium non est, *citr.* Sanchez *n.* 49. Palao *n.* 10. & Pirrhing *n.* 60. *in fine.* Tertio etiam

45. *Id* etiam in dubio, an aliquis sit occisus; quia *cc. cit.* de eo solum casu sermo est, quò hominem interfectum constat, & dubium est, an ejus mors ex vulnere à se vel ab alio inflicto, aliàve causà sit secuta, *Gibalinus de Irregularis. cap. 4. q. 1. à n. 17. Diana p. 11. tract. 6. resol. 24. pr. & S. & aque & Mendo de Jure Academico Lib. 3. n. 321.* Quartò, eum etià, qui dubitat, an homicidiù ex vulnere à se vel alio inflicto aliàve causà secutù sit, quoad Missarù duntaxat celebrationem & dispensationis petitionem: non etiam quoad alias pœnas pro irregulari se gerere teneri, cum; quia *cc. cit.* loquuntur de sola Missarum celebratione: tum verò; quia pœna Jure, imposita delicto certo, ad dubium porrigenda non est, *Panormit. in c. Significasti cit. n. 4. cit. Suarez f. 6. v. 6. Sanchez n. 45. & Barbosa n. 3.*

46. Dubium etiam est, an irregularitas contrahatur ab eo, qui eam delicto annexam ignorat; talem enim ab ea absolvent Innocentius *in c. Anobis 28. de Sent. excom. Navarrus Manual. cap. 17. n. 274. Philarch. Tom. 1. de Offic. Sacerd. p. 1. lib. 3. cap. 4. & Bonacina Disp. 1. de Censur. q. 2. p. 1. n. 13.* eà ducti ratione; quod irregularitas eò ipsò; quòd ad sui executionem obliget, delicti pœna omnino extraordinaria sit; cujus pœna ab ignorante non incurritur; cum exigat consensum saltem tacitum, sive præviam notitiam culpæ, prout tali pœnæ substat, *arg. e. fin. de Constitur. in 6. & can. Proposuisi 2. V. Nam si, dist. 82.* ex quorum textuum prioris censura: ex posterioris dispositione etiam depositio non incurritur ab eis, qui eas lege Ecclesiasticà delicto impositas ignorant.

Sed, esto, hoc de censuris & aliis pœnis ita sit, alia tamen ratio est irregularitatum; cum hæc non medicinales, ut censura: nec, ut depositio, pura pœnæ,

sed inhabilitates quædam sint; ob sacri ministerii honorem ac reverentiam Jure prodita, & ab illo tanquam indignum removens eum, qui actus peccaminosi labe voluntariè se inquinavit, *cit. Suarez disp. 40. f. 5. n. 9. Vasquez de Excom. dub. 16. Avila Disp. 1. dub. 7. conclus. 2. & cit. Hurtad. difficult. 8. n. 29.*

Irregularitatis undecunque ortæ tres præcipuè sunt effectus. Primus ac primarius est privatio Ordinis licitè suscipiendi, *can. Curandum 6. can. Si cujus uxorem 8. dist. 34. &c.* An etiam primæ tonsuræ, aliqui in dubium vocant; quòd hæc propriè non Ordo, sed ad istius susceptionem solummodo dispositio sit & via. Sed malè; cum enim irregularitas ad hominem extra clericorum Ordinem constituendum tendat, eum etiam à prima Tonsura, quæ ad clericalem Ordinem proximè aptum reddit, removebit, *Navarrus Consl. 24. de Temp. Ordinac. n. 1. & 5. Suarez cit. disp. 40. f. 1. n. 13. & Garcias p. 7. de Benef. cap. 12. n. 30.*

Alter, & secundarius est privatio 47. ulùs sive exercitii Ordinis validè suscepti, saltem alicujus, si particularis: si verò totalis sit, cujuscunque, *e. fin. de Temp. Ordinac. c. Inquisitionis cit. pr. & c. Ad audientiam cit.* ut planum est ex ejus definitione, *Sylvester V. Ordo 2. q. 2. Navarrus Manual. cap. 27. n. 194. & Suarez f. 1. cit. n. 4.*

Tertius, privatio beneficiorum Ecclesiasticorum obtinendorum saltem, si 48. irregularitas sit totalis, ut colligitur ex *c. Dudum 21. de Elect. c. fin. de Cleric. duell. & Trident. Sess. 14. cap. 7. de Reformat.* qui & similes textus alii, si id non persuadeant, ratio evincit; cum enim beneficium detur propter officium, *e. fin. de Rescript. in 6.* qui istius per divinorum celebrationem & Ordinum usum exercendi capax non est, id consequi non debet, *arg.*

bet, *arg. o. fin. de Cleric. excom. ministr.* cujus textus argumentò collationem irregulari factam irritandam: non ipsò Jure irritam, cum Sylvestro *V. Excommunicatio 4. n. 4.* defendunt eij. Suarez *f. 2. n. 36.* Laiman *cap. 1. cit. n. 2. & 3. cit. Hurtad. difficult. 5. n. 20.* & Palao *Tract. 29. diff. 8. p. 5. n. 27.* Ratio est; quia, sicut irregularitas Jure tantum expressis casibus statuenda, *pr. e. Is qui 18. cit.* sic tribuendi ei non sunt effectus, non expressi Jure; quò personæ ad beneficia validè obtinenda inhabilitas, eiq; factæ collationis nullitas expressa non est.

49. Ex irregularitatibus ea, quæ provenit ex defectu ætatis, cum tempore cessat; & quæ ex natalium defectu orta est, Religiosâ Professione eatenus aboletur; ut illegitimè natus ad Ordines etiam sacros & officia inferiora promoveri valeat sine ulla in defectu isto dispensatione: remaneat tamen inhabilitas ad Prælaturam, *e. 1. de Filiis Presbyr.* Quin Sotus *in 4. dist. 25. q. 1. art. 3.* ingressu Religionis ceteras quoque irregularitates, bigamiâ duntaxat, & eâ, quæ ex homicidio voluntario oritur, exceptis, tolli: eâque in re usum seu consuetudinem Juri prævaluisse, existimat. At contra communem sensum DD. aliorum, non agnoscentium usum, vi cujus irregularitates in Regularibus ad binarium sint reductæ: sed privilegia tantum Apostolica, quibus Ordinum Mendicantium superiores, etiam Bigamiæ & ex homicidio, non tamen notoriò, ortam relaxandi obtinent facultatem, Rodriguez *Tom. 1. Regular. q. 24. art. 12.* Quæ subditorum suorû in foro Conscientiæ quamlibet irregularitatem per se vel per alios relaxandi facultas à sede Apostolica etiam indulta est Præposito Generali Societatis JESU, ut habetur ejus *Privileg. Compend. 5. Dispensatio, n. 4.* ut observat Palao *p. 7. n. 2.*

Easdem, ex quocunque seu defectu seu delicto ortæ sint, relaxandi potestas citra omnem dubitationem penes Papam residet, hòc ipsò; quòd Ecclesiastico Jure omnes sine introductione, *can. Sane quidam 6. pr. 25. q. 1. & c. Proposuit 4. junctâ Glossâ V. Supra jms, de Concess. Prab.*

Episcopis quoque in omnibus ex delicto occulto provenientibus & ad forum contentiosum non deductis, exceptâ eâ, quæ ex homicidio voluntario oritur, cum subditis suis diocæsanis per se aut vicarium, ad id specialiter deputandum, in foro Conscientiæ dispensandi facultas concessa est à S. Synodo Trident. *sess. 24. cap. 6. de Reformat.* Quò decretò concessa potestas cum pertineat ad jurisdictionem eorum Ordinariam, *arg. l. Et quia 6. ff. de Jurisdic.* Episcopali sede vacante, competit Capitulo: uti & Abbatibus & aliis Prælati, in proprio territorio, istinque clerum ac populum obtinentibus jurisdictionem quasi Episcopalem, per tradita à Panormit. *in c. Verum 7. de Foro compet. n. 9.* Felino *in c. Eam te 7. de Rescript. n. 17.* Henriquez *Lib. 8. de Matr. disp. 20. n. 10.* Quando autem delictum occultum & ad forum contentiosum non deductum ad effectum dispensationis censeatur *Tit. 12. d. n. 168.* est explicatum.

ARTICULUS IV. De Infamia.

SUMMARIUM.

52. *Definitio Infamie:*
53. *Qua vel solius facti est,*
54. *Vel Juris, & aliquando ipsâ perpetratione criminis,*
55. *Publici tamen ac notorii:*
56. *Aliquando iudicis de crimine condemnata.*